

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE

POLSKIEGO TOWARZYSTWA OCHRONY PTAKÓW
z siedzibą w Białowieży ul. Kolejowa — Wejmutka

za 2013 rok



Sprawozdanie zostało sporządzone w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 maja 2001 roku, w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji (DZ.U.01.50.529).

1. INFORMACJE PODSTAWOWE.

Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków (zwane dalej PTOPTOP) z siedzibą w Białowieży, ul. Kolejowa — Wejmutka, zostało zarejestrowane w Rejestrze Stowarzyszeń, Sądu Rejonowego w Białymstoku XII Wydziału Gospodarczego KRS pod numerem 0000082995 w dniu 22.01.2002 r. Status organizacji pożytku publicznego PTOPTOP uzyskało wpisem do KRS z dnia 30.06.2006 r.

REGON 050040006

NIP 543-11-81-345

Zarząd PTOPTOP:	Imię i nazwisko
Prezes	Tomasz Kułakowski
Wiceprezes	Przemysław Bielicki
Skarbnik	Agnieszka Grabowska
Członek Zarządu	Zbigniew Molski
Członek Zarządu	Sławomir Józef Niedźwiecki
Członek Zarządu	Wojciech Sawicki
Członek Zarządu	Andrzej Gabiński

Celem PTOPTOP (wg statutu) jest:

1. Ochrona ptaków, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony ich siedlisk.
2. Poznawanie stanu i obserwowanie zmian awifauny.
3. Szerzenie wiedzy na temat ptaków, zagrożeń ich bytowania i możliwości ochrony

Cele powyższe PTOPTOP (wg statutu) osiąga przez:

- Podejmowanie i uczestniczenie w działaniach prawnych chroniących ptaki, miejsca ich występowania i wszelkie niezbędne im do życia elementy środowiska przyrodniczego.
- Sprawowanie nadzoru i zarządzanie prawnymi formami ochrony przyrody.
- Ochronę czynną rozumianą m.in. jako:
 - a) zabezpieczanie, konserwację i budowę miejsc lęgowych,
 - b) zabezpieczanie i kształtowanie lęgowisk, żerowisk, noclegowisk oraz innych miejsc występowania ptaków,
 - c) zabezpieczanie i kształtowanie miejsc i siedlisk w których występują gatunki fauny i flory stanowiące pokarm ptaków lub wpływające w inny sposób na populacje ptaków lęgowych i wędrownych,
 - d) wykupywanie i wydzierżawianie gruntów stanowiących lęgowiska, żerowiska, noclegowiska i inne miejsca występowania ptaków,
 - e) prowadzenie gospodarstw: rolnego, rybackiego i leśnego,
 - f) możliwość refundowania właścicielom, dzierżawcom i użytkownikom nieruchomości
 - g) strat wynikających z:

R. Gabiński

Strona

Zelenka

Przedział

- gniazdowania i żerowania ptaków,
- użytkowania przez nich gruntów w sposób zgodny z zaleceniami PTOP.
- Edukację i udział w tworzeniu naukowych podstaw ochrony przyrody ze szczególnym
 - uwzględnieniem ptaków oraz ich siedlisk realizowane m.in. poprzez:
 - b) monitoring, badania naukowe i gromadzenie dokumentacji,
 - c) organizowanie i uczestniczenie w spotkaniach, warsztatach, konferencjach i szkoleniach.
 - d) prowadzenie lekcji, zajęć szkolnych i obozów,
 - e) promowanie i upowszechnianie wiedzy.
- Upowszechnianie zasad zrównoważonego rozwoju ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju obszarów wiejskich.
- Współpracę z instytucjami oraz osobami prawnymi i fizycznymi, które wyrażą chęć wspólnej realizacji celów PTOP.
- Powoływanie fundacji.
- Zatrudnianie osób fizycznych.
- Prowadzenie działalności gospodarczej w rozmiarach służących realizacji celów statutowych.

2. ZASADY, FORMY I ZAKRES DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ.

Działalność statutowa PTOP w 2013 roku była prowadzona poprzez realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony siedlisk ptaków, prowadzenie gospodarstwa rolnego, zakup i dzierżawę nieruchomości przyrodniczo cennych, wykonywanie badań, opracowań i ekspertyz przyrodniczych, edukację dzieci i młodzieży w szkołach oraz szeroko rozumianego społeczeństwa w Stacjach Terenowych PTOP w Żywkowie (woj. warmińsko-mazurskie) i Kalitniku (woj. podlaskie), współpracę z organami administracji rządowej, samorządowej i leśnej, a także doradztwo w zakresie działalności i inwestycji środowiskowych mających wpływ na ptaki i ich siedliska.

Projekty realizowane w 2013 roku w ramach działalności statutowej – nieodpłatnej, wg na metody osiągnięcia celów statutowych:

- *Podejmowanie i uczestniczenie w działaniach prawnych chroniących ptaki, miejsca ich występowania i wszelkie niezbędne im do życia elementy środowiska przyrodniczego.*
 - a) udział w pracach Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Białymstoku oraz Regionalnej Komisji Ocen Oddziaływania na Środowisko w Białymstoku,
 - b) udział w pracach Rady Naukowej Biebrzańskiego Parku Narodowego,
 - c) udział w pracach Rady Społeczno – Naukowej Leśnych Kompleksów Promocyjnych „Puszcza Piska” i „Puszcza Białowieska”,
 - d) udział w Zespole Lokalnej Współpracy – grupa konsultacyjna związana z opracowaniem Projektu Planu Ochrony Narwiańskiego Parku Narodowego i obszarów Natura 2000 Narwiańskie Bagna PLH200002 oraz Bagienna Dolina Narwi PLB200001,
 - e) opiniowanie inwestycji i planów zagospodarowania przestrzennego na Obszarach Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000, w tym udział w spotkaniu konsultacyjnym i zgłaszanie uwag do PZO dla obszaru Natura 2000 Puszcza Knyszyńska (dostępne na stronie PTOP) oraz Puszczy Augustowskiej,
 - f) podejmowanie interwencji w sprawie zabudowy gniazd kawek i jerzyków podczas remontów i termomodernizacji budynków,
 - g) nadzór nad opracowywaniem projektów planów ochrony rezerwatów przyrody „Rabinówka”, „Jezioro Wiejki” oraz „Gorbacz” na podstawie porozumienia z 4 kwietnia 2011 r. zawartego między Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Białymstoku a PTOP,
 - h) skarga na RDOŚ w Białymstoku do GDOŚ na działania powodujące zagrożenia dla ptaków i ich siedlisk w strefach ochrony (uwzględniona przez GDOŚ).

- i) udział w konsultacjach społecznych dotyczących projektu nowego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020,
- j) udział w posiedzeniach Komitetu Monitorującego RPO Warmia i Mazury na lata 2007-2013,
- k) opracowanie i opiniowanie zadań ochronnych w rezerwatach przyrody „Rabinówka”, „Gorbacz” i „Polder Sątopy Samulewo”,
- l) podpisane porozumienia z UG w Tykocinie dotyczącego wstrzymania prac w kopalni w Tykocinie w związku ze niszczeniem siedlisk lęgowych żoły w 2013 r.

Działalność zlecona związana z opracowywaniem ocen oddziaływania na środowisko w zakresie awifauny dla inwestycji liniowych:

- a) monitoring przyrodniczy:
 - monitoring ptaków na odcinku przejścia przez miejscowość Waliły Stacja od km 197+400 do km 200+677 w ciągu drogi krajowej nr 65.
- **Sprawowanie nadzoru i zarządzanie prawnymi formami ochrony przyrody.**
 - a) dzierżawa od Nadleśnictwa Waliły 158,4132 ha gruntów w rezerwacie przyrody „Rabinówka” oraz realizacja zadań ochronnych,
 - b) dzierżawa od Mazurskiego Parku Krajobrazowego 30,00 ha gruntów na terenie użytku ekologicznego „Sątopy-Samulewo” oraz wykonywanie zabiegów ochronnych,
 - c) dzierżawa od Nadleśnictwa Górowo 27,8723 ha gruntów na terenie użytku ekologicznego „Grądzik” oraz wykonywanie zabiegów ochronnych,
 - d) dzierżawa od Urzędu Gminy Białowieża 33,2806 ha gruntów w dolinie rzeki Narewki oraz wykonywanie zabiegów ochronnych,
 - e) dzierżawa od osób prywatnych 18,4386 ha gruntów stanowiących łąki będące żerowiskami orlika krzykliwego w Puszczy Knyszyńskiej oraz wykonywanie zabiegów ochronnych,
 - f) realizacja zadań ochronnych w rezerwacie przyrody „Rabinówka”.
- **Ochronę czynną ptaków, ich lęgowisk, żerowisk, miejsc koncentracji w trakcie wiosennej i jesiennej migracji oraz miejsc zimowania:**
 - a) zakup 116,3913 ha w ostojach ptaków: „Rabinówka”, „Puszcza Białowieńska”, „Górna Narew” i „Górna Łyna” oraz w sąsiedztwie rezerwatu przyrody „Gązwa”,
 - b) współpraca z 8 gospodarstwami rolnymi użytkującymi łąki w dolinie Narwi i Biebrzy w zakresie hodowli polskiej czerwonej krowy oraz konika polskiego,
 - c) zastosowanie skutecznych zabezpieczeń służących ochronie ptaków przed kolizjami na ekranach akustycznych w Krakowie na osiedlu Ruczaj w wyniku interwencji PTOP i MTO,
 - d) zastosowanie skutecznych zabezpieczeń służących ochronie ptaków przed kolizjami na ekranach akustycznych w Opolu przy ul. Ozimskiej w wyniku interwencji PTOP (przy współpracy z Gazetą Wyborczą w Opolu),
 - e) nadzór na realizacją obiektów małej retencji w Nadleśnictwie Czarna Białostocka,
 - f) rehabilitacja i wypuszczanie na wolność po udzielenie pomocy weterynaryjnej osłabionych ptaków oraz przekazywanie do specjalistycznych ośrodków rannych ptaków dostarczonych do Sekretariatu PTOP w Białymstoku: jerzyk (5 os.), dzięcioł duży (2 os.), bocian biały, kawka, sroka, kraska, pustułka, słonka i kwiczoł (po 1 os.),
 - g) realizacja projektów:

WOJ. WARMIŃSKO - MAZURSKIE

Bocian w Naturze - Ochrona bociana białego na obszarze Ostoi Warmińskiej
Termin realizacji: od 01.01.2013 - 30.09.2013

Strona

Finansowanie projektu: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Zadania wykonane w ramach projektu to:

- odkrzaczenie 7 oczek wodnych,
- wymiana 29 platform gniazdowych,
- modernizacja ścieżki edukacyjnej,
- wydanie 4 500 szt. folderów edukacyjnych.

Kampania „Ratuj Kwiecewo”

Termin realizacji: od 01.01. - 31.12.2013

Finansowanie projektu: środki własne.

Zadania wykonane w ramach projektu to:

- prowadzenie strony internetowej www.ratujkwiecewo.pl
- zbiórka środków finansowych na wykup gruntów na terenie Ostoi
- bieżące uzgodnienia z lokalną społecznością oraz Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Olsztynie i Wojewódzkim Zarządem Melioracji i Urządzeń Wodnych w Olsztynie.

Ochrona populacji bociana białego na terenie obszaru Natura 2000 Ostoja Warmińska

Termin realizacji: od 01.01.2013 - 31.10.2013

Finansowanie projektu: Fundusz Life+, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie.

Zadania wykonane w ramach projektu to:

- monitoring populacji bociana białego,
- budowa 23 platform gniazdowych,
- remont obory w gospodarstwie PTOP
- utworzenie Centrum Edukacyjno-Informacyjnego w Żywkowie,
- wydanie filmu o bocianie białym.

Ochrona rybitw na Warmii i Mazurach

Termin realizacji: od 01.01.-31.12.2013

Finansowanie projektu: Unia Europejska ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko (Instytucja wdrażająca CKPŚ) i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Zadania wykonane w ramach projektu to:

- monitoring populacji rybitw na terenie województwa warmińsko-mazurskiego,
- koszenie roślinności zielnej oraz podsiewania traw na wyspach na jeziorze Ryńskim, Salet Mały oraz na stawie w Pieckach,
- redukcja drapieżników na stawie rybnym w Nerwiku oraz na polderze Sątopy-Samulewo, na jeziorze Bierawy, na wyspie na jeziorze Ryńskim,
- prowadzenie nadzoru autorskiego przy budowie sztucznych wysp dla rybitw na polderze Kwiecewo, Sątopy-Samulewo, Piecki oraz dla usunięcia grobli na stawie w Pieckach,
- wyprodukowanie 8 000 szt. zakładki do książek promujących projekt,
- budowa sztucznej wyspy na polderze Kwiecewo,
- budowa sztucznej wyspy na polderze Sątopy-Samulewo,
- osuszenie polderu Sątopy-Samulewo,
- bagrowanie szuwaru trzcinowego na polderze Sątopy-Samulewo wraz z zagospodarowaniem urobku,
- usuwanie nalotu krzewów na wyspie na jeziorze Ryńskim,
- opracowanie map zasadniczych dla działek położonych w obrębie Nerwik do celów projektowych.

Ochrona torfowisk wysokich w na Warmii i Mazurach

Termin realizacji: od 01.01. - 31.12.2013

Finansowanie projektu: Unia Europejska ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko (instytucja wdrażająca CKPŚ) i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Zadania wykonane w ramach projektu to:

- opracowano plany zadań ochronnych dla torfowisk stanowiących obszary Natura 2000, Gązwa, Budwity, Bieńkowo, Jonkowo-Warkały,
- w ramach poprawy stosunków wodnych na torfowisku Gązwa wybudowano łącznie 125 urządzeń małej retencji w tym: 90 zastawek, 35 progów,
- w ramach poprawy stosunków wodnych na torfowisku Sołtysek wybudowano łącznie 23 urządzeń małej retencji w tym: 11 progów, 10 zastawek, 2 groble,
- w ramach poprawy stosunków wodnych na torfowisku Zielony Mechacz wybudowano łącznie 22 urządzeń małej retencji w tym: 18 zastawek dębowych, 2 progi piętzące, 2 ścianki szczelne,
- prowadzenie nadzoru autorskiego nad poprawą stosunków wodnych na torfowiskach Gązwa, Sołtysek, Zielony Mechacz,
- wykupiono 0,97 ha gruntu w obrębie Bagienice Małe, torfowisko Gązwa,
- opracowanie roczne za 2013 r. w ramach usługi monitoringu efektów ekologicznych projektu na torfowiskach Gązwa, Sołtysek i Zielony Mechacz,
- przygotowano 6 artykułów prasowych w ramach kampanii promocyjno-informacyjnej o realizacji projektu ochrona torfowisk wysokich na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

Ochrona żółwia błotnego (*Emys orbicularis*) w województwie warmińsko-mazurskim. Etap I i II.

Termin realizacji: od 01.01. - 31.12.2013

Finansowanie projektu: Unia Europejska ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko (Instytucja wdrażająca CKPŚ) i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Zadania wykonane w ramach projektu to:

- wybór projektanta, wykonanie map zasadniczych oraz przygotowanie części dokumentacji projektowej i formalno-prawnej na kolejne zadanie: kopanie ośmiu stawów;
- wykopanie 3 stawów dla żółwi oraz płazów;
- usunięcie roślinności porastającej potencjalne łęgowiska na 26 ha terenów należących do PAN w okolicy Baranowa;
- oczyszczenie tej działki z samosiejek sosnowych, rozpoczęcie oczyszczanie działki - potencjalnego łęgowiska w Popowie Sałęckim, porośniętego czyżniami;
- wykup działki 5,3 ha we wsi Likusy;
- organizacja dwudniowego panelu dyskusyjnego dla osób zajmujących się ochroną żółwia (Lasy Państwowe, RDOŚ, urzędy, osoby przygotowujące raporty oddziaływania na środowisko itp.);
- wyłonienie podmiotu prowadzącego monitoring hydrologiczny w dolinie górnej Łyny;
- wybór eksperta naprowadzenie nadzoru merytorycznego;
- wybór podmiotu administrującego bazą GIS i przygotowującego jej opracowanie.

WOJ. PODLASKIE

Czynna ochrona cietrzewia na terenie obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Puszcza Knyszyńska – etap II

R

adrian

dy f

Strona

AD

Leńska

podst

5

Termin realizacji: od 01.01. - 31.12.2013

Finansowanie projektu: Unia Europejska ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko (Instytucja wdrażająca CKPŚ) i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Zadania wykonane w ramach projektu to:

- wykoszenie 92,57 ha łąk i nieużytków na terenie rezerwatu Rabinówka i w jego otulinie (grunty PTOP),
- odtworzenie 16,32 ha naturalnych luk poprzez usuwanie zadrzewień i zakrzaceń na terenie ostoi cietrzewia Rabinówka,
- wyrównanie około 1800 m² terenu spycharką w ostoi lęgowej cietrzewia (Gródek),
- redukcja drapieżników w ostojach cietrzewia – Rabinówka, Ostrów i Kruszyniany, tj. lis, jenot, kuna, norka amerykańska,
- wycena i zakup 12,5278 ha ziemi zlokalizowanej w ostoi cietrzewia Rabinówka,
- rozpoczęcie budowy budynku gospodarczego w Kalitniku,
- wybudowanie wieży widokowej w Kalitniku,
- zakup 4 szt. namiotów dla wolonariuszy do ST Kalitnik,
- zakup sprzętu do prac wolontariackich w ST Kalitnik, tj. wykaszarki, pilarki, sekatory, siekiery, łopaty, grabie, taczki, odzież ochronną,
- zakup sprzętu rolniczego do ST Kalitnik, tj. kosiarka bijakowa, dyskowa, zgrabiarka, przyczepa, kosiarka samobieźna,
- prowadzenie i aktualizacja strony internetowej www.kuraki.org.pl,
- napisanie i opublikowanie 4 artykułów promujących projekt w prasie branżowej,
- zorganizowanie i przeprowadzenie dwóch workcampów w ST Kalitnik (ponad 30 osób wzięło udział w dwóch spotkaniach),
- wydanie kalendarza na 2014 r.

Ochrona torfowisk w rezerwach Niecki Gródecko-Michałowskiej

Termin realizacji: od 01.01. - 31.12.2013

Finansowanie projektu: Unia Europejska ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko (instytucja wdrażająca CKPŚ) i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Zadania wykonane w ramach projektu to:

- budowa 1 szt. jazu na Cieku Tartacznym, 2 szt. przepustów z piętrzeniem, remont 1 szt. przepustu z piętrzeniem, zasypianie rowów na dł. 2160 m wraz z pracami dodatkowymi (m.in. odkrzaczanie rowów, oczyszczenie sąsiednich rowów) w rezerwacie „Rabinówka” i otoczeniu,
- sprawowanie nadzoru inwestorskiego i przyrodniczego nad realizacją robót budowlanych dotyczących rezerwatu Rabinówka i otoczenia oraz nadzoru przyrodniczego nad koszeniem i wycinką w rezerwach przyrody „Gorbacz” i „Rabinówka”,
- czynna ochrona stanowisk brzozy niskiej poprzez wykoszenie roślinności zielnej oraz usunięcie przy pomocy narzędzi ręcznych nalotu drzew i krzewów, poza brzozą niską, wraz z ich wykarczowaniem na powierzchni ok. 1,53 ha w rezerwacie przyrody „Rabinówka” oraz na powierzchni ok. 2 ha poza,
- usunięcie ręcznie oraz przy użyciu siekier i łopat nalotu drzew i krzewów z obszaru 4,17 ha dawnego pożarzyska wraz z usuwaniem korzeni i usunięciem biomasy w rezerwacie przyrody „Gorbacz”,
- działania PR – realizacja i emisja reportażu informacyjnego o projekcie, montaż 6 tablic edukacyjnych w rezerwach „Gorbacz”, „Jezioro Wiejki”, „Rabinówka”, druk i dystrybucja ulotki zamykającej projekt.

Górna Narew – renaturalizacja strefy buforowej Narwiańskiego Parku Narodowego

Termin realizacji: od 01.01. - 31.12.2013

Finansowanie projektu: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, środki własne.

Zadania wykonane w ramach projektu to:

- opracowanie strony internetowej projektu funkcjonującej jako podstrona PTOP www.ptop.org.pl/renaturalizacja o funkcji informacyjno-edukacyjnej (zagadnienia: przyczyna podjęcia renaturalizacji, jej cel, przebieg, sponsorzy, osiągnięte efekty, dalsze plany),
- wykonanie i montaż tablicy informacyjnej (zagadnienia: informacje o projekcie i dofinansowaniu, osiągniętych efektach),
- prowadzenie procedur prawnych w związku z budową progę na rzece Narwi.

Kanalizacja ruchu turystycznego na obszarze Natura 2000 Puszcza Białowieska

Termin realizacji: od 01.01. - 31.12.2013

Finansowanie projektu: Unia Europejska ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko (instytucja wdrażająca CKPŚ) i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Zadania wykonane w ramach projektu to:

- opracowywanie dokumentacji technicznej dla projektowanych i remontowanych obiektów małej infrastruktury turystycznej,
- zainstalowanie i serwis toalety przenośnej w Białowieskim Parku Narodowym,
- budowa 2 wież widokowych w dolinie Narewki,
- zakup komputera stacjonarnego z osprzętem i oprogramowaniem.

Ochrona orlika krzykliwego na wybranych obszarach Natura 2000

Termin realizacji: od 01.01.-31.12.2013

Finansowanie projektu: Instrument finansowy LIFE+ i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Zadania wykonane w ramach projektu to:

- monitoring populacji orlika krzykliwego na obszarach Natura 2000: Puszcza Knyszyńska i Puszcza Białowieska,
- wykonanie ekspertyz botanicznej i entomologicznej na odtwarzanych powierzchniach,
- odtwarzanie żerowisk orlika krzykliwego na obszarze Puszczy Knyszyńskiej i Białowieskiej poprzez przywracanie do użytkowania zarośniętych, zakrzaczonych, nieużytkowanych łąk,
- wykup gruntów na terenie Puszczy Białowieskiej (dolina Narewki),
- opracowanie projektu budowlanego budynków administracyjnego i gospodarczego przy ul. Mostowej oraz rozpoczęcie budowy obu budynków,
- odtworzenie 5 meandrów rzeki Narewki na Polanie Białowieskiej, bieżące uzgodnienia, uzyskanie wszystkich niezbędnych pozwoleń oraz opracowanie dokumentacji do projektu odtworzenia kolejnych 4 meandrów,
- zakup i zamontowanie w dolinie Narewki 2 piezometrów,
- zakup koników polskich i przekazanie ich rolnikom w Puszczy Knyszyńskiej,
- prowadzenie uzgodnień z rolnikami na terenie Polany Masiewskiej i Białowieskiej,
- budowa ogrodzeń i inicjacja wypasu na terenie Puszczy Knyszyńskiej i Puszczy Białowieskiej,
- udział w międzynarodowej konferencji dotyczącej aktualizacji Europejskiego Planu Ochrony Orlika Krzykliwego w listopadzie 2013 r. w Rumunii.

Czynna ochrona dubelta *Gallinago media* w obszarze Natura 2000 Dolina Górnej Narwi

R

alun

ty ty

Strona

10

Zelenka

Podolski

Termin realizacji: od 01.01.-31.12.2013

Finansowanie projektu: Instrument finansowy LIFE+ i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Zadania wykonane w ramach projektu to:

- wykup gruntów w Dolinie Górnej Narwi – 78,0987 ha;
- zaprojektowanie i uzyskanie pozwoleń na budowę/ remont 9 brodów, 1 przepustu z zastawką i ok. 2 km dróg;
- budowa drogi i brodu w Kaczałach;
- wykoszenie 38,2 ha łąk w ramach odtwarzania siedlisk dubelta;
- zakup sprzętu pomiarowego oraz sprzętu do chwytania i śledzenia dubeltów – 4 odbiorników GPS, 3 pH-metrów i konduktometrów, 24 diverów z osprzętem, 2 lornetek, 2 anten kierunkowych i odbiorników VHF, 2 stacji szczytujących dane, 20 nadajników VHF, 20 geolokatorów i 15 loggerów GPS;
- zakup oprogramowania ArcGIS – 3 licencje;
- zorganizowanie oficjalnej inauguracji projektu i 2 spotkań Komitetu Sterującego;
- wykonanie strony internetowej projektu w wersji polskiej i angielskiej;
- wykonanie kalendarzy na 2014 r. (1000 szt.), metalowych znaczków z dubeltem (500 szt.) i koszulek z nadrukami (2000 szt.);
- współpraca z fundacją Natura International Polska w tworzeniu krajowego programu ochrony dubelta oraz wykonaniu inwentaryzacji dubelta w Dolinie Górnej Narwi, zebraniu danych telemetrycznych i wykonaniu badań siedliskowych zaplanowanych na 2013 r.;
- przygotowanie raportu wstępnego (Inception Report) dla Komisji Europejskiej i kwartalnych raportów dla NFOŚiGW.

Utrwalenie efektów aktywnej ochrony miejsc lęgowych uszatki, płomykówki i pójdzki na terenie parków krajobrazowych i narodowych Północnego Podlasia

Termin realizacji: od 01.01.-30.06.2013

Finansowanie projektu: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Zadania wykonane w ramach projektu to:

- zakończenie rozpoczętej w 2012 r. kontroli wcześniej zamontowanych koszy i budek lęgowych,
- zakończenie montażu budek i koszy lęgowych, który rozpoczął się w 2012 r.,
- kontrola zasiedlenia koszy i budek lęgowych na obszarze Narwiańskiego PN, Łomżyńskiego PK Doliny Narwi i PK Puszczy Knyszyńskiej oraz ich otulin,
- wydanie broszury dotyczącej ochrony sów,
- sporządzenie raportów z przeprowadzonych prac i kontroli zasiedlenia.

Wszystkie wyżej opisane projekty zawierały zadania:

- prowadzenie rozliczeń, składanie kwartalnych sprawozdań finansowych,
- bieżące uzgodnienia, uzyskanie wszystkich niezbędnych pozwoleń, prowadzenie korespondencji.

Opracowanie i złożenie wniosków o dotację:

- „Renaturalizacja doliny Narwi w Narwiańskim Parku Narodowym i jego otulinie (PLB 200001, PLH 200002)” oraz „Ochrona ptaków strefowych w Ostoi Warmińskiej” – do programu Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009 – 2014 w ramach Programu Operacyjnego „Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów”,
- „Edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju - warsztaty dla liderów lokalnych społeczności” oraz „Ptaki śpiewają dla wszystkich - zwiększenie świadomości ekologicznej

- i aktywizacja grup społecznych zagrożonych wykluczeniem”- do programu „Fundusz dla organizacji pozarządowych grantu blokowego Szwajcarsko-Polskiego programu współpracy”;
- „Ochrona siedlisk priorytetowych na obszarze Natura 2000 Ostoja w Dolinie Górnej Narwi”, „Ochrona parków przydworskich jako refugium gatunków naturalnych w obszarze Natura 2000 Ostoja Warmińska” oraz „Czynna ochrona cietrzewia i jego siedlisk w północno-wschodniej Polsce” - do funduszu LIFE+ i NFOŚiGW;
 - „Ptaki, skarby natury” – konkurs plastyczny oraz popularyzacja wiedzy o ptakach i przyrodzie Podlasia – do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku.
- **prowadzenie gospodarstw: rolnego, rybackiego i leśnego,**
- a) prowadzenie zabiegów ochronnych poprzez użytkowanie rolnicze 590 ha gruntów stanowiących własność PTOP oraz dzierżawionych, przy wykorzystaniu dopłat obszarowych i z tytułu realizacji programu rolnośrodowiskowego,
 - b) prowadzenie gospodarstwa rolnego z hodowlą polskiej czerwonej krowy oraz konika polskiego w Żywkowie (woj. warmińsko-mazurskie) tj. w największej kolonii lęgowej bociana białego w Polsce,
 - c) prowadzenie gospodarstwa rolnego z hodowla konika polskiego w Kalitniku (woj. podlaskie);
- **edukację i udział w tworzeniu naukowych podstaw ochrony przyrody ze szczególnym uwzględnieniem ptaków oraz ich siedlisk realizowaną poza wyżej opisanymi projektami:**
- a) monitoring, badania naukowe i gromadzenie dokumentacji:
 - udział w kontrolach śmiertelności ptaków spowodowanych kolizjami z ekranami akustycznymi przy ul. Zwierzynieckiej i Św. O. Pio,
 - inwentaryzacja siedlisk chronionych i gatunków roślin objętych ochroną, występujących na działce ew. nr 39, obręb geod. Piasutno, gm. Świętajno,
 - badania nad liczebnością populacji lęgowej sroki w Białymstoku (publikacja wysłana do redakcji: Zbyryt A., Banach J. Liczebność, zagęszczenie i miejsca lęgowe sroki *Pica pica* w Białymstoku),
 - książka o ochronie ptaków w środowiskach zurbanizowanych: Bocheński M., Ciebiera O., Dolata P.T., Jerzak L., Zbyryt A. 2013. Ochrona ptaków w mieście. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim,
 - badania nad liczebnością populacji lęgowej gawrona w Białymstoku (publikacja wyników w Biuletynie PTOP 1/2013),
 - badania nad liczebnością i zagęszczeniami populacji lęgowej sierpówki w wybranych typach zabudowy w Białymstoku (publikacja wysłana do redakcji Ornis Polonica: Zbyryt A. Zagęszczenie sierpówki *Streptopelia decaocto* i grzywacza *Columba palumbus* w różnych typach zabudowy w Białymstoku),
 - publikacja pod afiliacją PTOP artykułu: Zieliński P., Suchowolec T. 2013. Hydromorphological assessment of anastomosing section of the Narew River after restoration. *Limnological Review* 13,1:51-59.,
 - publikacja wyników inwentaryzacji populacji lęgowej gawrona w woj. podlaskim w 2012 r.: Zbyryt A., Zbyryt M., Siwak P., Kasprzykowski Z. 2013. Rozmieszczenie i liczebność gawrona *Corvus frugilegus* w województwie podlaskim w 2012 roku. *Ornis Polonica*, 54: 25–39; oraz w Łomży, Suwałk oraz Białymstoku: Zbyryt A., Polakowski M. 2012. The breeding population of Rook *Corvus frugilegus* in major cities of Podlaskie voivodship (NE Poland). *Intern. Stud. Sparrows*, 36: 73–79,

R

Wm

Ju K

Strona

A

Zelenka

powiel

9

- Raport do Komisji Europejskiej o stanie ochrony w regionie kontynentalnym zająca bielaka *Lepus timidus* sporządzony na zlecenie Instytutu Ochrony Przyrody PAN w Krakowie (pod afiliacją PTOPTOP),
 - koordynowanie prac nad nowym Atlase Ssaków Polski pod afiliacją PTOPTOP – zbieranie i weryfikowanie danych na temat zająca bielaka. Publikacja książkowa planowana na koniec 2014 r. (<http://www.iop.krakow.pl/Ssaki/Katalog.aspx>),
 - artykuł na temat planowanych zmian w rozporządzeniu MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt: Zbyryt A. 2012. Niektóre gatunki będą lepiej chronione. Prawo Ochrony Przyrody. Wyd. Wiedza i Praktyka, 1: 11.,
 - rozdział na temat bociana czarnego w poradniku GDOŚ: Zbyryt A. 2013. Bocian czarny *Ciconia nigra*. [W:] Zawadzka D., Ciach M., Figarski T., Kajtoch Ł., Rejt Ł. Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. GDOŚ, Warszawa. ss. 42-48.,
 - przekazanie do GDOŚ i PTOPTOP „Salamandra” (odpowiedzialnego za opracowanie nowego dokumentu) stanowiska PTOPTOP o potrzebie objęcia gawrona ochroną ścisłą w ramach nowego rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Akcja medialna na ten temat na stronie internetowej PTOPTOP, Facebooku, w Radiu Białystok, lokalnej prasie. Również złożenie do redakcji Chrońmy Przyrodę Ojczystą artykułu w tej sprawie: Zbyryt A. W sprawie zmiany statusu ochronnego gawrona *Corvus frugilegus*. Planowana publikacja marzec-kwiecień 2014 r. Poza tym publikacja na ten temat w magazynie Ptaki Polski: Zbyryt A. 2013. Czy gawron znika z naszego krajobrazu? Ptaki Polski. 32-33.,
 - publikacja pod afiliacją PTOPTOP artykułu: Matwiejuk A., Zbyryt A. 2013. Nowe stanowisko *Lobaria pulmonaria* (Stictaceae) z apotecjami w Polsce. Fragm. Florist. Geobot. Polon. 20 (1): 24-28.,
 - publikacja pod afiliacją PTOPTOP artykułu: Kapowicz E. 2013. Nowe stanowisko brzozy niskiej na terenie Niecki Gródecko-Michałowskiej. Przegląd Przyrodniczy XXIV, 1: 61-67.,
 - publikacja pod afiliacją PTOPTOP artykułu: Zbyryt M., Zbyryt A. 2013. Rekolonizacja Magurskiego Parku Narodowego przez bobra europejskiego *Castor fiber* – 27 lat po reintrodukcji. Parki nar. Rez. Przyn. 32 (1): 79-88.,
 - publikacja wyników monitoringu śmiertelności ptaków w związku z kolizjami z ekranami przezroczystymi prowadzonego przez PTOPTOP od 2010 r. i przy współpracy Koła Naukowego Biologów od 2012 r.: Zbyryt A., Suchowolec A., Siuchno R. 2012. Species composition of birds colliding with noise barriers in Białystok (North-Eastern Poland). Intern. Stud. Sparrows, 36: 88-94.,
 - I miejsce za poster nt.: „Składu gatunkowego ptaków rozbijających się o ekrany akustyczne przy ul. Świętego Pio w Białymstoku w latach 2010-2012”. Autorzy: Adam Zbyryt, Anna Suchowolec, Rafał Siuchno (student III roku biologii na UwB), LII Międzynarodowe Seminarium Kół Naukowych pt. „Kół Naukowe Szkołą Twórczego Działania”, Olsztyn, 21-22 maja 2013 r.
- b) organizowanie i uczestniczenie w spotkaniach, warsztatach, konferencjach i szkoleniach.
- organizacja wycieczki terenowej na terenie torfowisk Niecki Gródecko-Michałowskiej w ramach międzynarodowych warsztatów „AWARE Approaches in Wetland REstoration - focus on fen landscapes” organizowanych przez Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Antwerpii oraz Society for Ecological Restoration w kwietniu 2013 r.,
 - udział w międzynarodowej konferencji w miejscowości Rees w zachodnich Niemczech mającej na celu podsumowanie wyników projektu LIFE+ „Limosa-habitat Hetter” (LIFE07 NAT/D/0002320 we wrześniu 2013 r.,
 - udział w międzynarodowej konferencji w Akademii Brandenburskiej, w Schwedt/OT Crieven pt. „Nowoczesna ochrona czynna muraw kserotermicznych. Między ochroną przyrody a gospodarką rolną” we wrześniu 2013 r.,

- udział w III zjeździe Grupy Badawczej Bociana Białego w dniach 15 – 17 listopada 2013 r., w Starym Krzesku (woj. mazowieckie), na którym prezentowaliśmy wyniki inwentaryzacji bociana białego w Ostoi Warmińskiej w latach 2004-2013,
- udział w zjeździe Lubelskiego Towarzystwa Ornitologicznego w dniach 23-24 listopada, na którym prezentowane były wyniki badań telemetrycznych prowadzonych na dubelcie na obszarze Natura 2000 Dolina Górnej Narwi,
- udział w zjeździe członków, współpracowników i sympatyków Towarzystwa Przyrodniczego „Bocian” w dniach 30.11.2013-01.12.2013 w Rogowie (woj. mazowieckie), na którym prezentowaliśmy projekt „Ochrona rybitw na Warmii i Mazurach”,
- udział w konferencji podsumowującej projekt LIFE+ "Ochrona muraw kserotermicznych w Polsce - teoria i praktyka" <http://www.murawy-life.kp.org.pl/>, realizowany przez Klub Przyrodników, która odbyła się w Cedyni nad Odrą, dnia 2 grudnia 2013 r.,

c) prowadzenie lekcji i zajęć szkolnych:

- prowadzenie zajęć z dziećmi w przedszkolach (np. w Michałowie i nr 71 w Białymstoku), szkołach podstawowych (np. nr 1 i 3 w Białymstoku), w Domu Dziecka im. Janusza Korczaka w Krasnem, Centrum Edukacji Ekologicznej w Ełku,

d) promowanie i upowszechnianie wiedzy:

- organizacja 3 wycieczek ornitologicznych nad Biebrzę i Siemianówkę dla mieszkańców Białegostoku i okolic,
- patronat nad konkursami ornitologicznymi organizowanymi w przedszkolach i w szkołach podstawowych w Białymstoku,
- organizowanie konkursów wiedzy ornitologicznej promujących ptaki oraz ideę ich ochrony,
- udostępnianie i promowanie raportów ornitologicznych pn. „Faunistycznie ważne obserwacje ptaków na północnym Podlasiu”,
- wsparcie udziału członkiń PTOP w Rajdzie Ptasiarzy 2013,
- organizacja zjazdu członków PTOP i sympatyków ptaków w Białowieży,
- wydanie Biuletyn Informacyjnego PTOP,
- prowadzenie stron internetowych www.ptop.org.pl, www.kuraki.org.pl oraz www.ratujkwiecewo.pl promujących ptaki oraz ideę ich ochrony,
- prowadzenie witryn PTOP, Bociania Wieś Żywkowo i Ratuj Kwiecewo na portalu społecznościowym Facebook,
- programy, audycje radiowe w Radio Białystok (np. na temat śmiertelności ptaków w związku z kolizjami z ekranami, w związku ze zniszczeniem stanowiska żołą pod Tykocinem, cykl audycji z serii „Kto pyta nie błądzi” – ok. 20), TVP (program Szlakiem Gwiazd o żółwiach pod Mrągowem), TVP Białystok (Obiektyw), TVN 24 (np. w związku z przylotem bocianów i trudnych warunkach wiosną 2013 r.), Radio Olsztyn, TVP Olsztyn,
- przekazywanie informacji do PAP, artykuły w Kurierze Porannym (np. w związku z przylotem bocianów i trudnych warunkach wiosną 2013 r.), Gazecie Olsztyńskiej, Gazecie Wyborczej (o rozbijaniu się ptaków o ekrany przy ul. Św. Ojca Pio i przy ul. Ozimskiej w Opolu).

e) realizacja projektów:

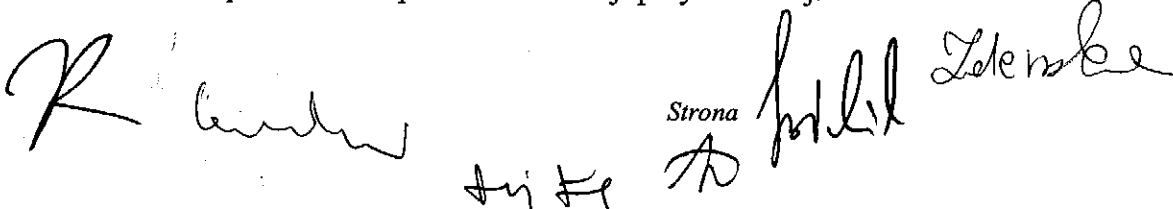
Centrum Edukacyjno - Informacyjne w Żywkowie

Termin realizacji: 01.05. - 30.09.2013

Finansowanie projektu: środki własne

Zadania wykonane w ramach projektu to:

- prowadzenie punktu informacji przyrodniczej.

The bottom of the page contains several handwritten signatures and initials. On the left, there is a large signature that appears to be 'R. ...'. In the center, there are initials 'Sirona' and 'A'. To the right, there is a signature that looks like 'Zelenka'. On the far right, there is a small, stylized signature.

- *współpracę z instytucjami oraz osobami prawnymi i fizycznymi, które wyrażą chęć wspólnej realizacji celów PTOPTOP:*
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku i Olsztynie, np. przy opiniowaniu projektowaniu inwestycji,
 - RDLPTOP Białystok, Fauna Passage Polska, Ampli Consult, Gmina Białowieża, Gmina Narewka, Białowieżski Park Narodowy w utrzymaniu odtwarzania siedlisk orlika krzykliwego,
 - Towarzystwo Przyrodnicze „Dubelt”, Stowarzyszenie „Pracowania na rzecz Wszystkich Istot”, Komitet Ochrony Orłów, np. współpraca w postępowaniach administracyjnych,
 - Uniwersytet Zielonogórski, Uniwersytet w Białymstoku, w tym Koło Naukowe Biologów,
 - organizacja i prowadzenie akcji społecznych z udziałem członków PTOPTOP i wolontariuszy w Stacjach Terenowych w Żywkowie i Kalitniku oraz w rezerwacie przyrody „Polder Sątopy Samulewo”.

3.

Działalności gospodarczej Towarzystwo nie prowadzi.

4.

Przeciętne zatrudnienie w roku 2013 wyniosło 19 osób zatrudnionych na umowę o pracę, w tym: dyrektor Sekretariatu PTOPTOP, księgowa oraz kierownicy projektów, zarządcy, asystenci i pracownicy techniczni.

Gratyfikacji jubileuszowych pracownikom nie wypłacano.

Członkowie Zarządu nie są zatrudnieni w Towarzystwie

Towarzystwo nie udzielało pożyczek.

Towarzystwo nie nabyło żadnych obligacji ani udziałów i akcji w spółkach prawa handlowego.

W roku 2013 nabyto:

- grunty:** o łącznej pow. 116,3913 ha, na zabezpieczenie realizacji celów statutowych Towarzystwa,
- maszyny i urządzenia rolnicze:** kosiarka dyskowa, zgrabiarka, kosiarka bijakowa i kosiarka samobieżna,
- inne środki trwałe:** Stacje szczytujące 4 szt., zestaw TV + DVD, zestaw projekcyjny i nagłaśniający, lornetki LEICA i SWAROVSKY, komplet urządzeń do pomiaru wód wraz z rejestratorem, komputery z osprzętem i oprogramowaniem (4 kpl.),

W roku 2013 wybudowano lub ujawniono środki trwałe:

- budynki:** budynek gospodarczy w Białowieży przy ul. Mostowej, przeprowadzono gruntowne remonty budynku mieszkalnego oraz obory w Żywkowie,
- wieże widokowe:** w Kalitniku (szt. 1) oraz w Białowieży (szt. 2),
- hydrobudowle:** bród w Kaczałach, jaz na Ciekun Tartacznym, przepusty z piętrzeniem (3 szt., w tym jeden wyremontowany),
- inne:** ogrodzenia stałe pastwisk.

5.

W 2013 roku PTOPTOP składało:

- deklaracje miesięczne VAT - 7, a na zakończenie roku PIT-4R, PIT-8AR, CIT-D, CIT-8 i CIT-8/0,
- deklaracje na podatek rolny, leśny i od nieruchomości,
- informacje o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat.

6.

W 2013 roku przeprowadzone zostały bieżące kontrole realizowanych projektów finansowanych z funduszu Life+ i NFOŚiGW oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko i NFOŚiGW.

Innych kontroli nie prowadzono.

Przeprowadzono badania bilansu za rok 2012.

Data: 17 marca 2014

SKARBNIK

Renata Zalewska

CZŁONEK ZARZĄDU

Marek Łukjańczuk

WICEPREZES PTOP

Dżemystaw Bielicki

CZŁONEK ZARZĄDU

Andrzej Gabiński

PREZES PTOP

Tomasz Kutakowski

CZŁONEK ZARZĄDU

Andrzej Wacław Karczewski

Andrzej Polędzinski

1. 1990-1991

2. 1991-1992

3. 1992-1993

4. 1993-1994